

Zdaj pa res ne bo več dolgo!

ANGLEŽI OSVOBODILI ANTWERP; ČEZ BELGIJO PRIŠLI V NIZOZEMSKO

London. — Zavezniki sedaj tako hitro napredujejo, da se ni mogoče tako hitro pisati poročil. Ko je spisana novica, da so zavzeli gotov kraj, tedaj so že spet kdo ve kako daleč naprej. Skoraj neverjetno se sliši, da so zadnjih par dni prekorali celo Belgijo in da že zavzemajo mesta na Nizozemskem.

Nemški odpor se je stopil kakor sneg spomladi pred 60 milj širokim zavezniškim prodiranjem skozi Belgijo, ki je osvobodilo že polovico te države in tudi njeno glavno mesto Brusels. Zavezniki so šli še naprej in veliko pristaniško mesto Antwerp bo vsak čas popolnoma v njihovi oblasti, če že ni. Nekateri zavezniške čete so šle še naprej od Antwepa čez nizozemsko mejo in so zavzele mesto Breda, od Namurja pa so druge čete prekorale nemško mejo, tam kjer pridejo skupaj Nemčija, Nizozemska in Belgija, ter udarile na nemško mesto Aachen.

Angleži drviyo iz Francije proti Severnemu morju in so že odrezali Nemce ob obali, odkoder so ti pošiljali svoje robotne bombe v London. Tudi pristanišča kakor Boulogne, Calais,

Dunkerque itd. so že v zavezniških rokah. Več deset tisoč nemških vojakov na tisti obali lahko stori samo dvojce: ali se poda Zaveznikom ali pa skoči v morje. Robotne bombe so prenehale švigati čez Rokavski preliv.

Ko so Angleži dospeli v Brussels v nedeljo ob dveh popoldne, niso več našli Nemcev tam; domačini so že imeli mesto v svoji oblasti. Mesto šteje 800.000 prebivalcev. Pristanišče Antwerp, ki bo najbrž padlo v zavezniške roke nedotaknjeno, ima pa 400.000 prebivalcev in vse priprave za 22 milijonov ton prometa na leto.

Na vzhodni strani Francije so Amerikanci prišli do nemške meje. Poročila da so že zavzeli nekatere kraje v Nemčiji zaenkrat še niso potrjena iz zavezniškega glavnega stana.

NEMCI BEŽE IZ FINSKE; RUSI, TITO BLIZU SKUPAJ

London. — Finska je te dni pretrgala diplomatske odnose z Nemčijo, Rusija pa je rekla, da je pripravljena sprejeti finski mirovno poslanstvo v Moskvi. Že v soboto so začele nemške čete zapuščati Finsko. Nekaj jih je odšlo domov po morju, kjer so jih angleški letalci, ki so gotovo komaj čakali na to priliko, prav marljivo poprali iz zraka; največ pa jih skuša priti na Norveško blizu švedske meje. Vozijo se na vojaških truhlih, norveški gerilci in ruski padalci pa pridno skrbijo, da umikajoči se nazi nima jo preveč prijetne vožnje. Rusi so povedali Fincem, da morajo do 15. sept. izgnati vse nemške čete, ali pa jih razorožiti in zapreti. V soboto je finska vlada sporočila nemški vladi, da se ne da nič več skupaj voziti. Nemci so takoj začeli spravljati svoje čete iz Finske.

Ruske čete v Rumuniji so polovile zadnje nemške oddelke od Črnege morja in donavske delte pa 290 milj gori ob Donavi do oljnega pristanišča Giurgiu. Nekatera poročila pravijo, da so Rusi že prekorali bolgarsko mejo in da nameravajo skozi Bolgarijo priti v Srbijo ter se pri Nišu združiti s Titovo armado. Nemci pa zbirajo svoje bežeče oddelke in se po vsej priliki nameravajo odločno postaviti proti Rusom nekeje zahodno od Bukarešte; ne bi radi pustili Balkana.

JUGOSLAVIJA BO HOTELA VSO SVOJO ODŠKODNINO

London. — Dobro poučeni poznavalci balkanskih razmer trde, v zvezi z novicami o bolgarski prošnji za premirje, da bo zahtevala Jugoslavija poravnava vse prizadete škode, katere so krive bolgarske okupacijske čete. Poleg tega bo zahtevala tudi kaznovanje vseh onih članov zasedbenih čet, ki so se obnašali nezakonito.

Jugoslovanski ministri predsednik dr. Ivan Subašić bo naznanil stališče Jugoslavije glede ureditve razmer z Bolgarijo angleškemu zunanjemu ministru Anthony Eden, s katerim se namerava sestati v kratkem.

Pravijo, da bo dr. Subašić izjavil, da bo Jugoslavija šele po poravnavi odškodnine in drugih zahtev obnovila svoje staro prijateljsko razmerje z bolgarsko državo, s katero utegne morda celo stopiti v zvezo radi ustanovitve skupne federativne organizacije balkanskih narodov.

Mogoče pa je, da se bodo pojavile težkoče v pogledu take federacije, ker bo treba v tem pogledu upoštevati tudi Grčijo, s katero ima Jugoslavija prijateljsko zvezo, tako da bi brez nje Jugoslavija najbrže nerada

PRODIRA KJER TREBA



Na M-4 tanke v Italiji so zdaj pritrčili spredaj posebno kovinsko odpralo, tako da ti ogromni vozovi niso le borbene enice, temveč čistijo podrtina, kopljejo jarke in pogasijo ognje. Tukaj je še en takšen tank, ki lahko gre kamor koli. Uporabljajo jih daleč naprej ob bojnih frontah.

GOTSKA OBRAMBNA ČRTA PRESEKANA

Rim. — Že pred par dnevi se je zavezniškim četam v Italiji posrečilo presekati gotsko obrambno črto, o kateri pravijo, da je najmočnejša izmed vseh obramb, kar so jih Nemci zgradili kje izven Nemčije. Zavezniki pa so jo vendarle presekali in udarli skozi njo, tako na vzhodni kakor tudi na zahodni strani. Poljske in kanadske čete 8. armade so ob Jadranu zavzele mesto Pesaro in so samo še par milj od mesta Rimini. Na tem kraju so Zavezniki do malega uničili celo nemško 71. infantrijsko divizijo. Od 26. avg. naprej so ujeli tukaj nad 1.200 Nemcev. Ob zapadni obali pa kaže, da bodo Amerikanci 5. armade vsak čas zavzeli mesto Lucca. Okrog 500 ameriških težkih bombnikov je včeraj razbijalo severno Italijo.

NESREČA PRI LIKANJU

Chicago. — Dveletni Tomažek Mooney je pritekel k materi, ki je likala perilo v kuhinji na domu 5609 S. La Salle St.; siromacek si je zmočil hlačke, pa mu ni bilo prijetno. Tedaj je zgrabil za golo žico, ki je vezala likalnik z električnim vtičališčem v steni. Ker je imel mokro telesce, ga je še toliko hujše streslo in mu je takoj upihnilo mlado življenje. V družini imajo še tri druge majhne otroke.

DOKLER NE PADE JAPONSKA

New York. — Iz urada mornaričnega tajnika je prišla izjava, da se mornarica ne bo zanašala na to, da bo sovražnik premagan do gotovega dne, zato ne bo pustila v splošnem zmanjšati proizvodnje, dokler Japonci res ne bodo premagani.

vstopila v federacijo. Grčija pa je ona dežela, ki je največ trpela od bolgarske okupacije, ter bo brez dvoma zahtevala, da ji Bolgarska poravnava vso škodo in do dobra likvidira to trpko preteklost, predno bo pripravljena, da se pogaja z Bolgarijo o kakšnih načrtih glede bodočnosti.

KRIŽEM SVETA

Bukarešt. — Ko so ruske čete prišle v Bukarešt, so našle tam 1.100 ameriških letalcev — vojnih ujetnikov — ki jih je kralj Mihael spustil na prosto tisti dan, ko je oznanil premirje; od takrat naprej so se gibali popolnoma prosto po mestu. Ujeti so bili pred 13 meseci, ko so prišli bombardirat Ploesti.

London. — Po Varšavi se še vedno nadaljuje krvava borba med domačo poljsko armado generala Bora in nemškimi četami. Ubogim Poljakom slaba prede in morajo na mnogih mestih popuščati.

London. — Vojaški govornik na berlinskem radio je rekel, da je stališče Nemcev v severni Franciji brezupno, toda je pripomnil, da je bilo enako brezupno tudi pred štirimi tedni, vendar so tedaj Nemci končno "obvladali" položaj.

Tokyo. — Domei radio poročilo iz Tokyo pravi, da je Jakob Aleksandrovič Malik, sovjetski poslanik za Japonsko, došel v Mančurijo na potu iz Rusije na svoje mesto v Tokyo.

Moskva. — Poljski odbor narodnega osvobodjenja v Lublinu je obljubil predstavnikom katoliške duhovščine, da bo dal popraviti univerzo v Lublinu in jim jo izročil nazaj. Prej je imela okoli 2.500 dijakov. Zadnja leta so imeli Nemci notri svoje vojaške urade.

Washington. — Senator Langer iz N. D. je predlagal zakonodajo, ki naj bi ustvarila posebno ravnateljstvo za kontrolo otroške paralize. Generalni zdravnik naj bi bil predsednik, Sestra Kenney, avstralska bolničarka, pa naj bi bila posebna članica.

Denver. — Chester Bowles, OPA upravitelj, je povedal tukaj, da odmerjanje in nadziranje cen ne bo prenehalo, kar naenkrat, temveč polagoma, ena stvar za drugo. Drugače bi bila nevarnost, da bi cene svignile pretirano visoko, ko se bo začelo spet civilno izdelovanje.

Los Angeles. — V Lynwood so začeli z zidanjem no-

NEMCI BEŽE IZ GRČIJE

Cairo. — Zadnje dni so se Nemci začeli umikati iz Grčije, samo na zapadni in vzhodni obali so pustili nekaj svojih čet po trdnjavah, vse druge divizije pa so jo popihale proti severu. Tudi na otoku Kreti je sedaj samo še ena nemška brigada; pred kratkim sta bili tam dve diviziji. Nemško vojaštvo se je odpeljalo v posebnih vojnih čolnih, po 200 do 300 mož v vsakem. Ti čolni so prišli ponje po Donavi, potem pa skozi Bosporske ožine, pri čemer so Turki zatisnili eno oko, za kar so jim Rusi pred kratkim stopili na prste. Če bodo nazijski vojaki iz Grčije res kdaj prišli domov, je pa spet drugo vprašanje. Na severu jih čaka Titova armada, Rusi pa so tudi že nevarno blizu. Naziji se bodo morali pustiti ujeti ali pa pobiti.

PATRIOTJE V VARŠAVI PORAŽENI

London. — Nemškim četam je končno uspelo streti odpor poljskih patriotov v starem delu mesta Varšave; tako priznava ravnokar izdana okrožnica generala Bora, ki načeljuje poljski patriotski vojski. Pravi, da je moral odnehati, ker mu primanjkuje hrane in streliva in ker se je med njegovimi ljudmi razširila epidemija. Iz drugih poročil je razvidno, da so patriotje zapustili mesto in se ne nameravajo več boriti kot redna vojska, temveč le na gerilski način, kakor prejšnje čase. Nemci imajo pač premoč v vojaštvu in opremi, zato je pravi čudež, kako so se jim mogli patriotje ustavljati v Varšavi celih 34 dni.

VOJNI UJETNIKI

Washington. — Vojni oddelki naznanja, da je bilo 1. sept. 243.848 vojnih ujetnikov na ozemlju kontinentalnih Zed. držav. Med njimi je 192.846 Nemcev, 50.272 Italijanov in 730 Japoncev. Ujetniki prebivajo v 125 večjih in 243 manjših taboriščih vse križem dežele.

ve katoliške bolnišnice sv. Frančiška. Preden so začeli, je Rt. Rev. Thomas J. O'Dwyer, nadškofjski ravnatelj katoliških bolnišnic, blagoslovil zemljišče.

VOJAŠKI KAPLAN PIŠE KAKŠNIH ZMED SO KRIVE NEZVESTE ŽENE DOMA

Iz Južnega Pacifika. — Vojaški kaplan Gilbert Johnstone je priobčil te dni v dnevniku The Chicago Daily News pretresljivo pismo, ki v njem popisuje, da povzročajo največje bridkosti za vojake na fronti njihove nezveste žene doma, neoženjenim pa njihove nezveste izvoljenke. Pismo se glasi:

"Mnogo slišimo o pomanjkanju patriotizma med nekaterimi naših ameriških ljudi, toda naj povem, kako se mi studijo in kako sem po pravici nevoljen s tistimi, ki jih naravnost imenujem naše najbolj nepatriotične osebe v Ameriki. To so žene in izvoljenke naših borečih se mož in fantov, ki živijo nezvesto svojim soprogom in izvoljencem. Ne morete do kraja zapopasti, kaj prihaja iz tega.

"Vzemite mladega moža, ki je prišel k meni danes zjutraj — značilen slučaj, na kakršne naletim povprečno trikrat na teden. Pride v moj urad v džungli na Novi Gvineji. V očeh ima solze namesto veselega sijaja, ki navadno odseva iz njih; ne more govoriti, ker je žalosten, medtem ko mu je prej vedno gladko tekla beseda.

"Čakam, dokler ni pripravljen, potem ga pa vprašam, kaj mu je. Poda mi pismo. Poslala ga je njegova žena, in čitam naslednje besede: 'Dragi ... to pismo je moje zadnje pismo, ker Te zapuščam. Ne morem več čakati, kdaj boš prišel domov, in rada bi imela kaj veselega užiti. Precej časa že hodim z nekim moškim, in ima me jako rad. Rada bi dobila razporočko od Tebe, da se lahko poročim z njim ...' V tem tonu gre pismo naprej.

"Vprašam ga nekaj reči, na primer, ali je vedel, da ona hodi z drugim? Ali ima kaj otrok? Ali je pokazala, da ji je dolgčas po njem? Ali je zaposlena? Odgovori na vsa ta vprašanja razodevajo, da ima ta babnica — ne morem ji reči ženska, in nekateri naši vojaki bi imeli še vse bolj krepko besedo zanj — vse vzroke, da bi morala ostati zvesta.

"Ima otroka, ima delo, ima celo vrsto prijateljev in imata svojo lastno hišo. Nobene druge stvari ne pogrešata in ne potrebuje, kakor da bi bila skupaj, tako kakor sta bila pred vojno.

"Kaj se zgodi? Tukaj je dober vojak, ki sem ga videl, kako je izvrševal svoje delo s trdnjo voljo, da bi bilo vse to čim prej končano. Japonci premagani, njegova žena in otrok varni, in da bi kar najprej moglo spet prišel domov v objem tistih, ki jih ima rad, ona se pa med tem časom zabava v objemu drugega moža — ali je sploh še kaj bolj nepatriotičnega?

"Tukaj je dober vojak, ki mu je pa zdaj postalo popolnoma vseeno, kaj ga čaka. Za nobeno rabo ni več. Ne morejo mu več zaupati njegovega, prejšnjega zapletenega in odgovornega dela v tej njegovi duševni zmedenosti. Za nič drugega ni več sposoben, kakor da pomiva kuhinjsko posodo.

"Tukaj je dober vojak, ki je pa zdaj v takem duševnem stanju, da bi še sam pozval Japonca: 'Kar ustrelj me, čemu naj se ti pa ustavljam?'

"Da, lahko si predstavljam, kako te žene in izvoljenke navajajo vsakovrstne vzroke za svoje početje. Premisli malo te vzroke, pa boš videl, kako so plehki, če jih primerjaš s strašnimi posledicami za vojaka, ki se vojskuje v tej vojni.

"Vojaški duhovnik sem, ki oznanja besedo božjo po resnici in si prizadeva upoštevati Kristusovo naročilo, da je treba 'odpustiti', toda na drugi strani pa berem tudi o njegovi 'upravičeni nevolji'. Ne vem, kako bi se moralo kaznovati take babnice ali kakor jih že hočete imenovati, toda moške ki jih zavajajo in tiste, ki jih nanovo poročujejo, bi bilo treba bičati. Prezirajte jih, ogibajte se jih in postopajte z njimi kot z našimi tujimi sovražniki. Ti ljudje so naši najbolj nepatriotični Amerikanci."

Kaj pravijo k temu drugi

Sodnik Joseph Sabath iz Višjega sodišča pravi: "Nobena ženska ne more dobiti razporočke dokler je njen mož strani, razen če on dovoli; tako so obvarovani možje v vojaški službi — pa tudi ženske. Nesrečna okoliščina je, da kjer se ni mogoče izogniti dolgotrajnim razdružitvam, ena ali druga stran morda najde koga drugega. Nazadnje pa trpijo otroci. Medtem ko ne morem opravičiti ravnanja žensk, ki se razporočajo, ko se njihovi možje borijo daleč od doma, je prav toliko moških, ki hočejo dobiti razporočko, ker so našli katero drugo, kakor je takih žensk. Morda še več. Več je moških, ki jih ni doma. Prizadevam si, da bi spet spoprijaznil kar največ takih parov, toda ne bo jih toliko, kakor bi rad."

Mrs. Evelyn Millis Duvall, ravnateljica Zveze za družinsko življenje, pravi: "To so sadovi mnogih hitrih vojnih porok. Domovi, ki so razdrti zdaj, bi se najbrž razdrli v mnogih slučajih tudi v normalnih okoliščinah, ker nekatere teh deklet bi ne bile tako zveste in zanesljive, kakor bi možje pričakovali od njih. Dejstvo pa je, da so kraji, ki so toliko storili za možje v vojni službi, storili malo ali pa nič za njihove žene, ki morajo živeti izven meja normalnega družabnega razmerja."

Rev. Edward M. Burke, kancelar katoliške čikaške nadškofije, pravi: "Nobenega dvoma ni, da je več medsebojnega mešanja v vojnem času, toda nikar ne pozabite, da je to isti problem, ki se je pojavljal v (Dalje na 3. strani)

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscriptions:
Za celo leto \$4.00	For one year \$4.00
Za pol leta 2.00	For half a year 2.00
Za četrt leta 1.25	For three months 1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$4.50	For one year \$4.50
Za pol leta 2.25	For half a year 2.25
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor zadnje ure predno je list zaključen. Za točkovo številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka s jutrajšnjim tednom. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutra. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZORI! Številke poleg našega imena na naslovni strani kažejo, do kodaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

KVIZLINŠTVO, MASČEVANJE, PAMET IN PRAVICA

Ko je Hitler udrl v Norveško se mu je prodal, kakor znano, norveški izdajalec Quisling in mu nudil vse sodelovanje v deželi. Hitler ga je postavil na vlado. Postal je Hitlerjev sodelavec, z norveškega stališča pa narodni izdajalec, ker je Hitlerju prodal deželo in izdajal patriotske Norvežane. Njegovo ime Quisling (izgovori Kvizling) so potem dali vsakemu, kjer koli in v kateri koli deželi se je kdo na podoben način prodal Nemcem ali Italijanom.

Nekaj takih Kvizlingov ima v tej vojni skoro vsak narod. Vprašanje je, kakega tipa so taki Kvizlingi. Tisti, ki so namenoma iz sebičnosti, ali iz kakih masčevalnih političnih nagibov postali Kvizlingi, samo zato, da bi se trenutno okoristili na tak ali tak način, taki so brez dvoma izdajalci, posebno še, če so pri polni zavesti izdajali svoj narod in sodelovali s sovražniki svojega naroda. Taki bodo pač morali za svoja premošljena ali nepremišljena dejanja odgovarjati, posebno še, če so nastopali, ne da bi jih bil kdo v to prisilil.

Potem pridejo v upoštevanje Kvizlingi drugih vrst. Na primer, v mesta in vasi so prihruli naziji ali fašisti. Kako so nastopali, je znano. Polovili so najprvo župane, druge mestne ali občinske organe, duhovnike, učitelje in sploh vse vodilne osebnosti, ki so jih mogli najti in doseči. Privredili so jih vkup pred nazijskega komandanta, ki je sedel v senci strojnice, in grozil jim s smrtjo so zahtevali od njih vseh mogočih izpovedi in podatkov o ljudeh in o vsem. Kdor ni govoril, je bil mučen in ustreljen. Naziji niso poznali nobene šale. Mnogo zakriti pred njimi pa tudi ni bilo mogoče, ker izpraševali so jih tranirani psihologi, ki so takoj vedeli kdo tavi in kdo zakriva. Vsak tak je stal pred alternativno, govori, ali pa trpi in daj glavo. Mnogo jih je trdovratno in junaško vstrajalo in so šli rajši pogumno v smrt, kakor bi kaj izdali, ali na kak način sodelovali. Tako vstrajanje je junaško; če je tudi pametno, je seveda zopet drugo vprašanje. Mnogi so, ki ob treznem premišljevanju mislijo, boljše je ostati živ, ker živ bom lahko več koristil kakor pa mrtev. Tudi ti imajo prav, najbrže bolj kakor prvi. Ne radi tega, da bi junaštva ne pokazali, ampak zato, ker živ res več koristijo kakor mrtvi. Dalje dobite zopet ljudi, tudi med visokimi voditelji, ki so mehke omahljive narave in značaja. V kaki stiski postanejo zmešani in ne vedo kaj bi in kako bi. Pred grožnjami se ustrašijo, posebno pred takimi, s kakršnimi groze naziji. Pristanjejo in nekako sodelujejo. Ali naj bo tako sodelovanje izdajalstvo? Je, če ga kdo premišljeno napravi, kakor smo že preje omenili. Toda, če ga napravi pod pritiskom razmer in okoliščin, je pa to tudi treba upoštevati.

Pri vsem mora odločevati pamet in pravica. Pravica mora biti neizprosna, a v vsakem slučaju mora prava pravica ostati.

Ljudje v enem ali drugem taboru radi postanemo vzemirjeni in vpijemo, kakor so vpiili v Jeruzalemu: križaj ga! križaj ga! Pa bi bolj pametno storili, če bi se v duhu temeljito postavili na mesto onega, na katerega vpijemo: križaj ga! Ali je res na vsej črti kriv? Ali res zasluži to, kar zahtevamo, da pride nad njegovo glavo? Ali sodimo pravično? Ali smo prepričani popolnoma o krivdi, ki ga radi nje obsojamo? Kako bi mi sami ravnali na njegovem mestu? Nam se zdi, da bo po vseh deželah, ko bodo enkrat osvobodene in očiščene okupatorjev, precej pretiranih obtožb in obdolžitve. Pa tudi veliko krivice od onih, ki bodo obtoževali in dolžili. Ljudje (in to je ljudem prirojeno) se radi znašajo nad onimi, ki jim ne ugajajo ali imajo do njih kake gotove mrznje. Sosed bo kazal na soseda, ga ovajal in tožil. Mnogi bodo preganjani.

Glede tega bi bilo zelo na mestu, da bi Zavezniki razglasili po vseh zasedenih deželah, ki jih bodo osvobodili, neko vesoljno odpuščanje, kakor se to podeljuje političnim zločincem. To pa seveda samo do gotove meje. Pravih, res premišljenih Kvizlingov, ki so izdajali svoje narode iz

gole sebičnosti in političnih koristi in radi katerih so druge preganjali, trpinčili in morda celo morili, za take naj ne bo usmiljenja, pač pa jih naj doleti zaslužena kazen. Toda v mislih imamo one, ki tega niso namenoma delali ampak so bili sami prisiljeni pod različnimi grožnjami, da so "sodelovali" in ravnali, kakor so, za take pa bi morala biti izjema. Morda so taki sami bolj trpeli pri svojem "sodelovanju", kakor oni, ki so jih opazovali in gledali.

To vprašanje je zelo važno vprašanje za vsako deželo, ki je bila pod Hitlerjevo peto. To vprašanje bo netilo marsikje strašne prepire in sovraštva, morda celo civilne vojne. Glavni krivci vsega tega pa niso vsi oni, ki jih bodo drugi obtoževali z obdolžitvami, marveč oni, ki so deželo zasedli in so po satanskem načrtu trpinčili ljudi, jih morili, jim uničevali lastnino, s takimi slučaji pa med nje zasejali smrtno sovraštvo, ki jih bo razdvajalo za cele rodove.

Krivico je potrebno kaznovati, ampak po pameti in pravici.



KAKO JE BIL NA NOVI Gvineji

Waukegan, Ill.
T/5 Fred J. Urh, star 24 let in sin Mr. in Mrs. Frank Urh iz 1511 Ninth St., ki je tudi član naše župnije in društva sv. Jozefa št. 53 KSKJ, je zdaj že več dni doma, pa še vedno ne more verjeti, da je res spet nazaj v Waukeganu. Štiri leta ga ni bilo doma. Zadnjih 27 mesecev je



T/5 Fred J. Urh

preživel na Jugožapadnem Pacifiku z zdravniškim oddelkom.

Kot član slovit 32. divizije je bil T/5 Urh prideljen osobi 14. prenosne bolnišnice na Novi Gvineji celih šest mesecev, komaj 300 jardov za ameriško bojno črto. Te bolnišnice oskrbujejo po štirje častniki in po 25 mož, katerih naloga je, priti do ranjenec in jih prinesiti v bolnišnico. Omenjena 14. bolnišnica je imela opravka z največ bolniki v celni novogvinejski kampanji. T/5 Urh je poudaril, kako potrebna je krvna plazma. "Boljše stvari je ni na svetu, prav zares je ni," je rekel. "Nekega dne smo odprli 75 steklenic plazme."

Ker je bila 32. divizija prva ameriška divizija, ki se je borila z Japonci, so bili možje od kraja neizkušeni. Kot del svojega vežbanja v džungljskem vojskovanju so morali korakati v Gobi, kar je bila 12 dni dolga pot. Od tam jih je neka ladja prepeljala do Eno misijonske postaje, kjer je bolniška edinicajela za delo fante domačine za plačo po \$1.63 na mesec. Kot pravi Urh, so ti domačini resnični junaki. Ranjene vojake prenašajo skozi milje močvirja, zraven pa prenašajo še zaloge in strelivo.

"Japonci se borijo fanatično," je povedal Urh. "Dejstvo, da hočejo vsi umreti za svojega cesarja, je razvidno že iz tega, da je 32. divizija pobila 16,000 Japoncev, ujela pa prav malo. Japonci se prav rad poslužuje prevare, da se napravi mrtvega, potem pa ustreliti Amerikanca, kakor hitro mu ta obrne hrbet."

"Poročila o bombardiranju ameriških bolnišnic in podobnih japonskih zverstvih niso pretirana. Bolnišnice so bombardirale in obstreljevali iz zraka prav velikokrat.

"Neko noč se je 15 Japoncev prikradalo skozi ameriško bojno vrsto in je z bajonetom zabodlo vsakega bolnika v prenosljivi bolnišnici. Vendar, izmed tistih Japoncev se je samo enemu posrečilo pobegniti. Spati ni bilo mogoče. Amerikanci na straži so morali čuti za vsako ceno. Da ne bi zaspali, so navadno izpulili žebliček iz ročne granate. Od tistega trenutka naprej je vojak na straži ali ostal čuječ, ali bi ga pa razpršilo na oni svet.

"Japonci so vsako noč grozovito obstreljevali z možnarji naše postojanke. Fantje v lisic-jih luknjah so morali neprestano biti pazljivi, ker so se Japonci pogosto skušali prikristi v njihove luknje. Radio oddaja iz Tokyo je igrala vsak dan najnovejšo in najpopularnejšo ameriške napeve, madama Tokyo, kakor so jo nazivali Amerikanci, je pa spretno spominjala vojake na razne vabljive reči doma. Toda namesto, da bi bile te radio oddaje dosegle svoj namen in izpodkopale moralo, so naše fante podžigale, da so se še hujše borili, četudi so bili prav zadovoljni z glasbo."

"Umazano in blatno je bilo povsod, pravi Urh. Včasih si misli, da nisi sezul čevljev kar po deset dni skupaj. Kdor je imel priliko umiti se, je bil srečen. Ker v džungli ni bilo brivcev, so brade in lasje zrastle tako goste kakor resa. Ni bilo mogoče pokopavati vseh Japoncev, četudi so se njihova trupla hitro razkrajala v vlažnem zraku."

"Japonci je mogoče premagati na samo en način: pobiti jih od prvega do zadnjega," je pripomnil T/5 Urh.

Nadalje je povedal, da sploh ni ateistov ali nevernih po lisic-jih luknjah. "Fantje, ki niso molili nikdar prej, so prišli zelo blizu Boga v tisti gosti džungli," je rekel. "Imeli so molitvico, ki se je glasila tako: Prosim, naj ne pride danes, — naj pride jutri! In tisti 'jutri' ni seveda nikdar prišel."

T/5 Urh je bil ranjen trikrat in bil končno postavljen na omejeno službo ter poslan v Avstralijo. "Avstraleci so ravnali z nami kakor s kralji," pravi. "Ameriške cigarete imajo za razkošje in so nam plačevali celo po \$5 za zavojček." Kot sodi T/5 Urh, se nobena druga dežela ne morejo primerjati z ameriškim. "Mislim, da jih ne bom pogrešal, toda ko je človek od doma nekaj časa, tedaj spozna, da so najbolj lepe, najbolj primerno oblečene in najbolj olikane deklice na svetu," je pripomnil.

Ladja, ki je pripeljala Urha nazaj, je pripeljala tudi avstralske vojne neveste in njihovih 60 majhnih otrok. Ko je bil na ladji, je Urh po več mesecih

prvič spal med rjuhami. Ravno tako dolgo tudi ni imel prilike pokusiti "amerikanske hrane." "Morda se vam zdi smešno," je rekel, "pa je resnica, da sem zelo pogrešal 'hot dogs', 'ham-burgers', 'popcorn', 'peanuts' in 'candy'. Ko sem prišel v Chicago, sem pojedel šest 'hot dogs', z vsem kar spada zraven, kar po vrsti enega za drugim."

T/5 Urh je prejel Predsedniškovo priznalno pismo (citation), ko je pomagal rešiti 35 ranjenih avstralskih vojakov. Na poti proti Buni so bile štiri ladje, ki so nosile po 80 ton streliva vsaka, potopljene od Japoncev v kakih sedmih minutah. Može so splavali na obrežje in so hodili tri in pol milje, dokler niso skozi japonske vrste prispeli nazaj do ameriških postojank. Tukaj so dobili zdravniške zaloge in so se podali z njimi nazaj do ranjenih. "Ko smo jih prinesli nazaj, smo morali operirati celi dan in celo noč," je povedal Urh.

Nosi tudi trakove dobrega obnašanja, škrlatnega srca, ameriške obrane in jugozahodni pacifiški trak s tremi zvezdami, ki pomenijo udeležbo v kampanjah na Buni, Goni in Papui.

"Listi so nam bili kakor zlato," pravi Urh. "Vsak jih je prebral 20 krat ali 30 krat."

Ko bo prebil 22 dni svojega dopusta doma, bo T/5 Urh moral biti dva tedna v Miami Beach Redistribution Center, kjer bodo odločili, kam bo poslan za naprej. Njegov brat S. Sgt. Rudolph Urh je zdaj z ameriško artilerijo nekje v Franciji.

Mrs. Jennie Keber.

TRETJE PISMO SLOVENSKEGA MORNARJA

Norfolk, Va.

Dne 19. junija smo odpotovali iz Norfolk, Va.; ustavili smo se v Providence, R. I., kjer smo ostali štiri dni; od tam smo šli v Newfoundland, kjer smo bili dva tedna, nakar smo šli nazaj v Boston, Mass.; tukaj smo bili teden dni, potem pa smo odpotovali proti Južni Ameriki. Sli smo mimo Bermude. Ko smo se že štiri dni vozili, se nam je ladja poškodovala, tako da smo stali na morju od štirih popoldne pa do treh naslednje jutro, dokler je niso popravili. Nena- vadno je, da bi se taka velika ladja ustavila sredi morja, zraven smo bili pa še v veliki nevarnosti vsled nemških podmornic. Čez nadaljna dva dni smo dospeli v Porto Rico, kjer smo ostali deset dni. Potem smo odpluli nazaj v Severni Atlantik proti Azorom. Tam okrog smo se vozili skoraj cel mesec, pa zelo hladno je bilo tam. Zdaj sem pa spet nazaj v Norfolk, Va. Lahko rečem, da sem se vode že kar naveličal.

Naj povem nekoliko o Portoriki. Ta otok, ki ga je odkril Kolumb leta 1493, je bil leta 1898, ob zaključku Špansko-ameriške vojne, formalno prepuščen Zedinjenim državam. Od tam dobivamo različne sadije, rum, tobak in — kar je najbolj važno — sladkor. Dež tam skoraj vsak dan. Prebivalci so največ Španci pa Zamo-rci.

Govoril sem z nekim Špancem. Rekel je, da navaden delavec zasluži po dva dolarja na dan. Cena živila je zmerna. Kvart rakijske, žgane v Ameriki, stane od dva do tri dolarje. Tam si lahko kupite vse, kar želite, tudi take stvari, ki jih današnje dni še v Ameriki ne morete dobiti.

Nekega dne sem se napotil, da si ogledam mesto San Juan. Hodil sem do tja 20 kilometrov. V mestu so ulice ozke kakor Stari trg v Ljubljani, splošnja pa imajo večinoma vsa polkna na oknih, ker je vedno gorko. Nekateri družine živijo kar ob morju v malih lesenih hišah, kar po deset skupaj. Otroci komaj pet let stari plavajo po morju kakor ribe. Mornarji smo

jim denar metali v morje, pa so vsako pot kar pod vodo za njim skočili. Precej tako je v Portoriki, kakor okrog mesta Casablanca v Severni Afriki.

Izmed vseh krajev, kar sem jih dozdaj videl, in lahko rečem, da sem jih videl veliko, mi še vedno najbolj ugajajo naši slovenski kraji: Dolenjsko, Gorenjsko, Kras in Notranjsko, itd. Vsi ti kraji so mi dobro znani, tudi Ljubljana, kjer sem prebival dve leti. Naj pri tej priliki povem, da sem bil rojen v Ameriki, v Waukeganu, Ill.; ko sem bil par let star, so me starši vzeli s seboj v stari kraj, na Vrhniko, kjer sem ostal 14 let, pozneje sem pa prišel nazaj v Ameriko k svojemu stricu Matt Cukale, ki prebiva v Cicero, Ill. Marsikje so lepi kraji, toda tako lepih, kakor so na Slovenskem, ni nikjer drugje.

Vse ameriške rojake prav lepo pozdravlja

P. O. 3/c Thos. Cukale.

AMERIŠKI LETALEC MED PARTIZANI

Cleveland, O.

List "Cleveland Press" je te dni objavil obširno poročilo nekega Clevelandčana, ki se je baš vrnil domov na dopust, kako je bil v Jugoslaviji tekom zračne misije od Nemcev zbit na zemljo, nakar so ga rešili partizani maršala Tita, ki so ga ščitili tekom 47-dnevnega skrivanja v jugoslovanskih gorah.

To je saržent Donald A. Schreiber, topničar na Liberator bombniku, ki je bil sestreljen preteklega aprila tekom bombne misije na Balkanu. Sgt. Schreiber in njegovi tovariši so bili celih osem mesecev med "pogrešanimi", predno so se s pomočjo partizanov rešili in vrnili na svojo bazo v Italiji.

Sgt. Schreiber, ki je dobil enomesečen dopust, je pripovedoval o svojih skušnjah v soboto na domu svojih staršev na 3390 Bosworth Rd. Spopade z naciji je omenjal le mimogrede, ni pa mogel prehlvaliti partizanov maršala Tita.

"Tvegali so za nas vse," je rekel Sgt. Schreiber, "in delili z nami vse, kar so imeli." On in ostali člani posadke so bili v rokah partizanov od trenutka, ko so se z padali spustili na zemljo v neposredni bližini Nemcev, ki so zbili njih bombnik, pa do časa, ko je bila devedesetnica Amerikancev na varnem. Spremljali so jih na 200 milj dolgi poti skozi sneg in led preko jugoslovanskih gor.

On posadke je en ameriški letalec pristal na zemljo preko gore, kjer so se nahajali Nemci. On se jim ni pridružil in je očividno padel v nemške roke.

"Izgledalo je, kot da so se partizani pojavili iz zemlje," je rekel Sgt. Schreiber. "Kmalu potem so nas vodili po gorskih stezah proti rešitvi. Bil je to 'pony-express', ampak šlo je mnogo počasneje. Spremljali so nas preko prelazov in pečin, in oddajali od ene partizanske postaje do druge."

Živeli smo večina ob kozjem mesu. To je bila skoro edina hrana, ki so jo imeli ljudje v gorah, ampak delili so jo velikodušno z nami. Naš inženir je bil pred odhodom k vojakom mesar. Drazil nas je neprestano z govorjenjem o čudovitih "rdečem beefsteaku". Ko smo se vrnili na svojo bazo v Italiji, smo planili po ameriški hrani kot volkovi. Tekom bega preko jugoslovanskih gor sem shujšal za 30 funtov.

"Radi bi vedeli, kako smo govorili s partizani? Eden izmed naših pilotov je znal malo francosko in špansko, naš inženir in jaz pa razumeva malo nemščine. Nekateri partizani so govorili te jezike, drugi pa so znali angleško."

Tekom plezanja preko skalovja se je letalska obleka Amerikancev kmalu strgala, nakar so jim domačini dali obleke (Nadaljevanje na 4. strani)

DOGODKI

med Slovenci po Ameriki

Dopust na "chicken dinner"

Willard, Wis. — Na 30 dnevn dopust je prišel Petty officer 1st cl. Charlie Perushek. Sedaj je prvič doma v štirih letih. Se razume, da smo ga vsi veselili. "Chicken dinner" minulo nedeljo je bil z vsem najboljšim oskrbljen in udeležba je bila nad vse zadovoljiva. Hvala vsem, posebno ženskam, ki so se trudile in vse tako fino napravile. Hvala vsem posetnikom in onim, ki so dale več stvari brezplačno. Še enkrat hvala vsem. — Ludvig Perushek.

Dodatek

Brooklyn, N. Y. — K poročilu o Ludwigu Shusterichu (priobčeno v zadnji št.) naj dodam, da je tudi njegov brat Julius v vojni službi. Prideljen je drsalnim (skis) četam in se nahaja v Coloradi. Kež zna govoriti več jezikov, je tudi za tolmača za vojne ujetnike, med katerimi se je srečal tudi s par Slovenci. Oba brata sta prišla skupaj na dopust, kar je bilo nekaj veselega za celo družino. — Mrs. V. R.

Pismo iz domovine

Cleveland, O. — Mrs. Agnes Schmunck, 1219 E. 67. St., je prejela od sestre Kati Jakša, Vertača št. 18, p. Semič, pismo, ki je datirano 11. aprila 1944 in ki se glasi:

"Prejube moje sestre in brat!

Po dolgem času se oglasim v nadi, da boste to pismo dobili v roke. Mi smo še vsi živi razen Pavla, ki je umrl. Franca in Micka sta pri nas, Pepe je doma, ker ima pokvarjeno roko in je slaboten. Pri Martinovih so tudi še vsi, pri Martinovih tudi. Lojz je bil v vojski, pa je zdaj doma bolan; upamo, da bo kmalu boljši. Pri Kovacjih so tudi še vsi, Micka je pa v Ljubljani pri Anki. Bila je v bolnišnici, pa zdaj ne more domov. Stublerjevi so tudi še vsi, Francka je že velika, Lojz je zdaj tudi doma, ima tudi roko ranjeno. Mama vedno misli na Ivančo in jo lepo pozdravlja. Pri Greglovih so tudi še vsi."

Rojak umrl

Gowanda, N. Y. — Tukaj je umrl na svojem domu Anton Bratoš, star 59 let in doma z Velike Pristave pri St. Petru na Notranjskem. Zapuščena žena, sin (pri vojaki), hčer, dva brata in sestro.

Smrtna kosa

Brooklyn, N. Y. — Na svojem domu 1861 Stanhope St. je umrl rojak John Fugina, star 59 let. Rojen je bil v Črnomlju. Pokopan je bil 29. avg. s sveto mašo v cerkvi sv. Brigite v Brooklynu na St. John's pokopališče v Middle Village, Queens.

Pogrešan v Franciji

Arma, Kans. — Frank in Frances Potočnik sta bila obveščena, da je njun edini sin Johnny pogrešan v Franciji od 4. avgusta. On je služil pri letalcih s činom poročnika in je bil pilot na bojnem letalu P-38. Bil je že tudi odlikovan za hrabrost.

Dobil dovoljenje

New York. — Združeni odbor jugoslovanskih Amerikancev je od zvezne vlade dobil dovoljenje za zbiranje denarja za pomožno akcijo za stari kraj.

Ranjen na bojišču

Nokomis, Ill. — Družina Frank Stražar je bila obveščena od vojnih oblasti, da je bil sin Anton Stražar ranjen v Franciji. Ta družina ima tri sinove v vojni.

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO

Naslov in imenik glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Podpredsednik in mladinski nadzornik: Geo. J. Miroslavich, 3360 Vine Street, Denver, (16) Colo.

2. podpredsednik: Frank J. Bradach, 2309 Nicholson St., Lockport, Ill.
Tajnik: Anthony Jerkin, 4676 Washington St., Denver, (16) Colo.
Blagajnik: Michael P. Horvat, 4417 Penn. St., Denver, (16) Colo.
Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Snedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Thomas J. Morrissey, 1934 Forest St., Denver, (16) Colo.
2. nadzornik: Mike Popovich, 1849 Grove St., Denver, (16) Colo.
3. nadzornik: Anton Rupar, 408 E. Mesa Ave., Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.
2. porotnik: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
3. porotnik: Vincent Novak, Box 492, Ely, Minn.
4. porotnik: Joseph Godec, 16215 Huntmore Ave., Cleveland, Ohio.
5. porotnik: Candid Grmek, 9537 Ave. M., So. Chicago, Ill.

URADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne račune naj se pošiljajo na glavna tajnika, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem v odrasli oddelci, spremembe zavarovalnice, kakor tudi bolniške nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovanom, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmogli angleške jezika, da se ji priključijo. Kdor želi postati član Zveze, naj se oglasi pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitve novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve novih društev pošlje glavni tajnik na zahtevo vsa pojasnila in potrebne listine.

SLOVENC, PRISTOJATE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

ROSTER OF THE LOCAL LODGE OFFICERS OF THE WSA FOR 1944:

IMENIK LOKALNIK URADNIKOV ZSZ ZA LETO 1944:

Štev. 1. dr. sv. Martina, Denver, Colo. — Preds. John Kadunc, 3907 Wynkoop; tajnik John Trontel, 4685 Wash. St.; blagajnik Joseph Tezak, 611 E. 47th Ave.; ml. nadz. Anthony Jerkin, 3515 Osceola St. — Vsi v Denverju. — Seje se vrše vsak drugi torek v mesecu ob pol osmi uri zvečer v Slov. Domu.

Štev. 3. dr. Slovan, Pueblo, Colo. — Predsednik Mary Kogovsek, 430 So. Santa Fe; tajnik Joe Spiller, 313 Clark St.; blag. Anton Kochevar, 1208 Berwind; ml. nadz. Joe Spiller, 313 Clark St. — Vsi v Pueblo, Colo. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri dop. v dvorani sv. Jožefa.

Štev. 4. dr. Zapadni Janaki, Midvale, Utah. — Preds. Frank Costello, 37 Fifth Ave., Midvale, Utah; tajnik in blag. Joseph Perich, 100 Fifth Ave., Midvale, Utah; ml. nadz. John Cvar, 102 — 5th Ave., Midvale, Utah. — Seje se vršijo 10. vsakega meseca v tajnikovih prostorih.

Štev. 5. dr. Planinski Bratje, Leadville, Colo. — Predsednik Anton Mihelich, 310 W. 3rd St.; taj. John Vidmar, 414 W. 3rd St.; blag. Tony Bost, 700 Elm; ml. nadz. Anton Mihelich in Tony Bost. — Seje se vrše vsakega 11. v mesecu v Domu Slovenskih Društev, 527 Elm St. — Vsi v Leadville, Colo.

Štev. 6. dr. Zvon, Colorado Springs, Colo. — Predsednik John Sikola, 209 Tremont St.; tajnik Michael Kapsch, 508 N. Spruce St.; blag. Stanko Kukuljan, 320 S. 18th St.; ml. nadz. Michael Kapsch. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu v dvorani društva Zvon in društva Triglav.

Štev. 7. dr. Sv. Rožina Venca, Denver, Colo. — Predsednica Anna Tezak, 611 E. 47th Ave.; tajnica Mollie Zalar, 4641 Pearl St.; blag. Josephine Claus, 4550 Pearl St.; ml. nadz. Anna Tezak in Mollie Zalar. — Seje se vrše vsako prvo nedeljo v mesecu v Slovenskem Domu.

Štev. 8. dr. Biser, Mulberry, Kans. — Predsednik Frank Crepsinck, R. 2; tajnik in blagajnik John Terlip, Jr., R. 2; ml. nadz. John Baloh, R. 2; zdravnik Dr. Therss. — Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu pri tajniku.

Štev. 9. dr. Napredni Slovenci, Canon City, Colo. — Predsednik Anton Dremel, Box 454; tajnik Frank Konte, 112 W. Catlin Ave.; blagajnik Adam Kimmick, Prospect Heights; ml. nadz. Frank Konte, 112 W. Catlin Ave. — Seje se vrše vsako prvo nedeljo po 10. v mesecu v Anton Dremeljevih prostorih.

Štev. 11. dr. Sv. Janez Nepomuk, Rockvale, Colo. — Preds. Matt Slavovich, Box 442, Canon City, Colo.; tajnik in blagajnik Matt Slavovich, Jr., Box 442, Canon City, Colo.; ml. nadz. Matt Slavovich. — Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob podguri uri popoldne na domu Joe Liperick.

Štev. 13. dr. Junaki, Litenac, Kans. — Preds. John Rudman, Box 92; tajnik in blag. Anton Lesjak, Box 118; ml. nadz. Ann Rudman, Box 92. — Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri popoldne pri predsedniku.

Štev. 14. Slova Slovencov, Spring Glen, Helper, Utah. — Preds. Frank Stavar, R.F.D. No. 1, Box 77; taj. Aug. Topolovec, R.F.D. Box 81, Helper, Utah; blag. Joseph L. Rebol, Box 433, Helper, Utah; ml. nadz. Joseph L. Rebol. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne pri tajniku.

Štev. 15. dr. Triglav, Bingham, Utah. — Preds. Peter Predovich, tajnik Nick Baile Slovenian Store; blagajnik George Badovinac; ml. nadz.

Ann Predovich. — Seje se vrše vsakega 24. v mesecu na domu predsednika.

Štev. 16. Western Star lodge, Pueblo, Colo. — President John M. Stonich, R. R. No. 3, Box 135; Sec'y Mrs. Frances Raspet, 305 Spring St.; Treasurer, Joe Blatnik, 2609 E. Evans; Juvenile supervisor, Frances Raspet. — Meetings are being held every second Wednesday of each month at St. Joseph's Hall at 7:30 P. M.

Štev. 17. dr. Hrabri Slovani, Frederick, Colo. — Predsednik Matt Sekich, Box 100, Erie, Colo.; taj. Mary Danailoff, Box 142; blagajnik Joe Smith, Sr., Box 64; ml. nadz. Matt Sekich in Mary Danailoff. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu pri Mrs. Frank Marolt.

Štev. 21. dr. North Eagle, Ely, Minn. — Predsednik Martin Pecharich, R. 1, Box 232, Winton, Minn.; tajnik Frank Likar, Box 14; blagajnik Frank Strbenk, R. 1, Box 65; ml. nadz. Frank Likar. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 4. uri popoldne v Jugoslovanskem Narodnem Domu.

Štev. 22. dr. Sv. Michaela, Tooele, Utah. — Predsednik Anton Mehle, 187 E. Utah Ave.; tajnik Frank Ambrose, 116 N. 6th St.; blagajnica Josephine Smith, 447 E. Utah Ave.; ml. nadz. Carman Leonelle, 467 E. Vine St. — Seje se vrše vsako drugo soboto v mesecu v St. Marguerite Social Center Hall.

Štev. 23. dr. Cleveland, Cleveland, O. — Preds. John Kadunc, 1229 E. 71st St.; tajnik Frank Mihelich, 1226 E. 73rd Pl.; blagajnik John Peltz, 1271 E. 58th St. — Seje se vrše vsako 2. nedeljo v mesecu na domu tajnika.

Štev. 24. dr. Marija Pomagaj, Salda, Colo. — Predsednik John Bayuk, 622 W. 2nd St.; tajnik Martin Kenick, 1008 H St.; blagajnica Mary Butala, 434 W. 2nd St.; ml. nadz. Mary Ann Butala, 605 W. 2nd St. — Seje se vrše vsako 2. nedeljo v mesecu ob 7. uri zvečer na domu tajnika.

Štev. 26. dr. Venček Vijolic, Cairnbrook, Pa. — Predsednik Louis Yuko, R. D. No. 1, Box 19, Hooversville, Pa.; tajnik in blagajnik Frank Zorman, Sr., Cairnbrook, Pa.; ml. nadz. Andy Morel, R. 1. — Seje se vrše vsako zadnjo nedeljo v mesecu pri sobratu tajniku.

Štev. 27. dr. Združeni Slovenci, Thomas, W. Va. — Predsednik Rudolph Kovach, Davis, W. Va.; tajnik in blagajnik Andy Kovach, Box 318, Davis, W. Va. — Seje vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu tajniku.

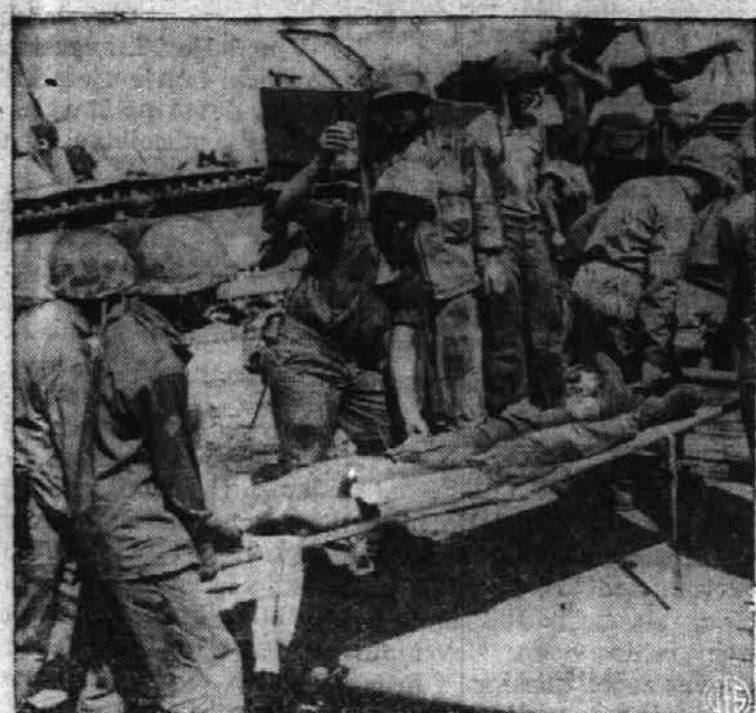
Štev. 28. dr. Vijolica, Pittsburg, Kansas. — Predsednica Caroline Klucsevsek; tajnik in blag. Joe Bohorich, R. 1; ml. nadz. Joe Bohorich in Caroline Klucsevsek. Vsi v Pittsburg, Kans. — Seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu v tajnikovih prostorih.

Štev. 29. dr. Sv. Katarine, Cleveland, Ohio. — Preds. Johana V. Mervar, 7801 Wade Park Ave.; tajnica Frances Ponikvar, 1030 E. 71st St.; blagajnica Mary Butara, 9900 Columbia Ave.; ml. nadz. Rosemary Swigel, 1205 E. 60th St.; zdravnik Dr. Oman in Kern. — Seje se vršijo vsaki tretji torek v mesecu v Slov. Narodnem Domu št. 4 na St. Clair Ave.

Štev. 30. dr. Gorski Junaki, Hiawatha, Utah. — Preds. Charles Lohan, Hiawatha, Utah; tajnik in blagajnik Dan Miller, Box 132, Hiawatha, Utah; ml. nadz. Jacob Smodey. — Seje vsakega 25. v mesecu ob 2. uri popoldne v Millerjevih prostorih.

Štev. 31. dr. Lilijs, Scranton, Pa. — Preds. Minnie Konchnik, 219 Resse St. taj. in blag. F. Vogrin, 2419 N. Main Ave.; ml. nadz. Ralph Konchnik, 219 Resse St. — Seje se vrše vsa-

ALI JE BILA TO NAŠA KRI?



Med tem, ko nosilci se nosijo do traktorja, ki bo tega pri vpadu na otok Tinian smrtno ranjenega vojaka prepeljal do bolniške ladje, mu še vlijeje v žile krvno plamo. Ne smejo izgubiti niti enega trenutka. Ali pa imamo mi kaj časa, da bi šli darovati malo svoje krvi?

ko tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne pri sobratu tajniku.

Štev. 32. dr. Washington, Cleveland, O. — Preds. Antonia Tomle, 14823 Sylvia Ave.; taj. in blag. Josephine Macek, 19319 Kewanee Ave.; Zboruje vsaki 3. petek v mesecu ob 7:30 zvečer v Slov. Delavskem domu na Waterloo Rd. Društveni zdravnik so Dr. Louis J. Perme, Dr. Seigel in Dr. Skur.

Štev. 33. Three Star Lodge, Chicago, Ill. — Pres. Louis J. Zefran, 1941 W. Cermak Rd.; Sec'y. Leo Jurjovec, Sr., 1840 W. 22nd Pl.; Treas., Joseph Kukman, 1837 W. Cermak Rd.; Juv. Supervisors, Leo Jurjovec, Sr., Louis Zefran and Elizabeth Zefran. — Meetings are held every 2nd Wednesday of the month at St. Stephen's Meeting Hall.

Štev. 34. dr. Bratje Slovani, So. Brownsville, Pa. — Preds. Andy Mihelich, Box 414, Layberry, Pa.; tajnik, blagajnik in ml. nadz. Jakob Jakse-kovic, 1519 Sheridan Avenue, So. Brownsville, Pa. — Seja se vrši vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 10. uri popoldne v tajnikovih prostorih.

Štev. 35. dr. Svoboda, So. Chicago, Ill. — Predsednik Candid Grmek, 9537 Ave. M.; tajnik Jacob Smrekar, 9520 Ave. L; blag. Anton Bakse, 9600 Ave. L; dr. zdravnik Dr. H. A. Jebe-zynski; ml. nadz. Candid Grmek. — Seje se vrše vsaki drugi četrtek ob 8. uri zvečer v Liberty Hall.

Štev. 37. Blooming Carnations lodge, Cle Elum, Washington. — President Lauri Aho; Secretary Mrs. Adelaide Brozovich, Box 219, Cle Elum, Wash.; Treas. Mrs. Mary Butala; Juvenile Supervisor Miss Mary Ann Moskon. Meetings are held every 2nd Sunday of the month at the home of Treasurer.

Štev. 38. dr. "Slovenska Edinost", Diamondville, Wyo. — Predsednik Tony Costello, Box 69, Frontier, Wyo.; tajnik in blagajnik Frank Costello, Box 161, Diamondville, Wyo.; ml. nadz. Josephine Harmony, Diamondville, Wyo.; zdravnik Dr. J. R. Newman in Dr. A. A. Boston, Kemmerer, Wyo. — Seje se vrše vsako 1. nedeljo v mesecu v Domu Slovenskih Društev.

Štev. 41. Trail Blazers lodge, Denver, Colo. — Pres., Geo. J. Miroslavich, 3360 Vine St.; Sec'y, Edward J. Krasovich, 4710 Washington St.; Treas., Rose H. Plutt, 638 E. Elk Pl.; Juv. Supervisors, Geo. J. Miroslavich and Edward J. Krasovich. — Meetings are held every 4th Thursday of the month at the Slov. Home, Inc.

Štev. 44. dr. Coloradojska roža, Walsenburg, Colo. — Predsednik Frank L. Tomsic; tajnica Albina Papez, 611 Pine St.; blagajnik Louis Papez, 611 Pine St.; dr. zdravnik Dr. Mathews. — Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne pri sestrski tajnici.

Štev. 45. dr. Hribiki Bratje, Ruth, Nevada. — Predsednik Frank Mateja; tajnik Frank Turk, Box 161, Ruth, Nev.; blagajnica Vera Rajkovich, Box 375; ml. nadz. Frank Turk. — Seje se vrše vsakega 16. v mesecu pri sobratu tajniku v hišni št. 1094.

Štev. 46. Royal Gorge Circle lodge, Canon City, Colo. — Pres., Mary Kimmick, Prospect Heights; Sec'y, Treas. and Juv. Supervisor Christine Konte, 112 W. Catlin Ave. — Meetings are held on the first Sunday after the 10th of the month at the home of secretary.

Topolovec, Spring Glen, Helper Utah. — Meetings are held every 2nd Sunday of each month at 7 P. M. at the home of secretary.

Štev. 51. Whispering Pines lodge, Trinidad, Colo. — President, R. L. Swift, 508 Washington Ave.; Secretary and Treasurer Mary Swift, 508 Washington Ave.; Juv. Supervisor Mary Lovrancia, 404 W. 4th St. — Meetings are held every first Tuesday of each month at 1017 Lincoln St. at 7 P. M.

Štev. 52. Youths of America lodge, Spring Glen, Helper, Utah. — President, Mary Kosec; Sec'y-Treas. H. J. No. 53. Western Star lodge, Aguilar, Colo. — President, Belford B. Nelson; Secretary-Treas., John Valko; Lodge physician Dr. William Merritt. Meetings are held every third Sunday of each month at 10 A. M.

VOJAŠKI KAPLAN PIŠE KAKŠNIH ZMED SO KRIVE NEZVESTE ŽENE DOMA

(Nadaljevanje s 1. strani)

vznemirljivem obsegu tudi v mirovnem času. To ni samo verski, temveč je tudi družabni problem, ki bo prej ali slej uničil družbo, ako se bo nadaljeval. Edina pot vzbuditi vest v teh ženskah je, da dežela kot celota dobi vest. Družba mora priznati odgovornosti, obveznosti in svetosti doma."

Rev. Kenneth N. Hildebrand, župnik Četrte presbiterijanske cerkve, pravi: "Če sta oba, žena in mož, zgradila svoj dom na pravi podlagi pred to vojno, bi morala skala stati. Ne zagovarjam teh žensk, ki so prelomile svoje obljube glede zvestobe. Toda tudi mož na Pacifiku je kriv v kolikor si ni prizadeval, da bi zgradil trden dom pred vojno. Obupna potreba je, da se družba začne na novo zavedati, da je dom podlaga zdrave družbe."

Dr. Felix Levy, rabij Emanuel kongregacije: "Pred vsem si zapomnite, da te ženske doma potrebujejo pomoči in vodstva. Cerkve in družabne ustanove bi si morale skupno prizadevati, da bi jim pomagale in se zavzele za njihove osebne probleme. Seveda, v nekaterih slučajih so bile poroke že v začetku obsojene, da ne bodo uspele. Plačujemo paž kazni za brezskrbne in hitre vojne poroke. Osebnost vračam krivdo na dekleta. Kakor sem videl, se je največ vojnih porok izvršilo, ker so jih dekleta hotela imeti. Može bi bili pripravljeni čakati."

Mrs. Eleanor Feeney, ravnateljica pri Rdečem križu za Po-strežbo po domovih: "Med skoraj 50.000 družinskih slučajih, ki imamo z njimi opraviti vsak mesec in se nanašajo na vse mogoče potrebe, ne pride več kakor 10 slučajev na mesec, ki se tičejo nezvestobe. Skušamo sodelovati z ženo, svetujemo ji, naj se preseli v drugo okolico, najdemo ji bolj primerno družino in zabavo, in ko pride mož domov, skušamo tudi njega pridobiti za zopetno izražanje in združenje, imen pa ne izdamo."

Štev. 55. Pioneers lodge, Aspen, Colo. — President, Frances Miklich, Box 93; Sec'y-Treas., Frank Sparovic, Box 472; Juv. Supervisor, Rose Mismash. — Meetings are held every third Tuesday of each month at Brother Sparovic's place.

Štev. 56. All Saints lodge, Lockport, Ill. — Pres., Frank J. Bradach, 2309 Nicholson St.; Sec'y-Treas., Frank D. Spelich, 656 N. Broadway St., Joliet, Ill.; Juvenile Supervisor, Mildred A. Gregorich, 2307 N. Nicholson St. — Meetings are held every 2nd Sunday of each month at 604 Sterns Ave., Lockport, Ill.

Štev. 57. Sky Blazers lodge, Chicago, Ill. — Pres., Mary Petan, 5020 S. Koln Ave.; Sec'y-Treas., Jennie Kitz, 4734 So. Keeler Ave.; Juvenile Supervisor Blaž Petan, 5020 So. Koln Ave. — Meetings are held on the 2nd Sunday of each month at 4734 So. Keeler Ave.

Štev. 58. Modernaires lodge, Cleveland, Ohio. — Pres., Vera Jane Mervar, 7801 Wade Park Ave.; Sec'y-Treas., Miss Lillian Zupancic, 1132 E. 72nd St.

Štev. 59. Golden Eagle lodge, Central City, Pa. — Pres., Joseph Delasco, Box 177; Secretary, Yustin Yurjevich, Box 122; Treasurer Mrs. Caroline Rudolph, Box 162; Juv. Supervisors, Frank Delasco and Joseph Rapsky. All of Central City, Pa. — Meetings are held every 2nd Sunday of the month at the home of Louis Rudolph.

Štev. 60. Oak Creek lodge, Oak Creek, Colo. — Pres., Mary Perich; Sec'y-Treas., Emma Kerzan; Juvenile Supervisor, Pete Kerzan. — Meetings are held every 20th day of the month at the home of Secretary.

Štev. 61 and 63. Atlas and Keiser lodges, Keiser, Pa. — President John Michaels; Sec'y-Treas., Charles Mac-kavage, 434 W. 4th St., Mt. Carmel, Pa.

Štev. 64. Mt. Carmel Lodge, Mt. Carmel, Pa. — President, Helen Rudock; Sec'y-Treas. Stanley A. Yezerski, 332 So. Oak St., Mt. Carmel, Pa.

Notes:—In case of an error in this roster please notify the editor of Amer. Slovenec so that it may be corrected.

Opomba:—Za slučaj, da je v Imeniku kak naslov ali ime, ali kaj drugega napačnega, blagovolji naj se naznaniti upravi Amer. Slovenca, da se to popravi.

SKRIVNO NAZIJSKO OROŽJE

Nemški vojaki, ki so ujeti, se navadno kažejo, kakor da trdno verujejo v Hitlerjevo zmago, med seboj pa menda ne mislijo vedno tako. Neki Francoz, ki je pred kratkim dospel iz Francije na Špansko, pripoveduje, da nemški vojaki zbijajo šele iz nazijskega skrivnega orožja V-2, češ, da sestoji iz milijona civilnih sukenj in koles ali biciklov, kar edino potrebuje nemška vojska, da se porazgubi.

"V-5", nadalnje skrivno orožje, je rešilo življenje dvema lavarskima vojakoma. Povedala sta vojnim dopisnikom, da V-5 sestoji iz prav velike bele zastave na kar najbolj močni in najbolj dolgi preklji. Bavci so se pred kratkim poslužili tega "novega skrivnega orožja" med zavezniškim 1.000 bombniškim napadom južno od mesta Caen.

ŠIRITE "AM. SLOVENEČ"!

OGROMEN PRODUKCIJSKI NAPOR JE SE PRED NAMI

Od Pearl Harborja sem je ameriško delavstvo v pretežni večini z vsemi svojimi silami podpiralo naš vojni napor, je nedavno izjavil Donald M. Nelson, Chairman War Production Boarda, ko je govoril o situaciji delavskih sil. Delali so trdo in delali so dolgo, je dejal, ter so v najtežjih razmerah z napornim delom omogočili Ameriki, da pošilja v svet ogromne oborožene sile, ki so spravile Ameriko in zavezniške na pot zmage.

Kljub tem velikim uspehom našega delavstva pa je še vedno nekaj slabih točk, kjer potrebujemo večjih naporov, ako hočemo uspešno nadaljevati invazije, s katerimi hočemo osvoboditi Evropo iz krempljev sovražnika — težki topovi, strelivo, bombe in radar aparati, tovorni avtomobili in tanki, material za zidanje, plašči in šotori.

Nelson je poudaril, da imamo pred seboj še vedno ogromen posel produkcije, in je objasn timer, da je neobhodno potreb-

no, da se bo morala produkcija neprestano dvigati od meseca do meseca, ako hočemo doseči višek produkcije, s katerim računamo za mesec november. Naši načrti za produkcijo v letu 1944 zahtevajo, da vsi delavci napno vse svoje sile. Noben drobec energije ne sme uiti vojnemu naporu.

Pred seboj imamo vsled tega, je dejal, čas najbolj intenzivne produkcije. "Armada ne ve, kdaj se bosta zrušila Nemčija in Japonska. Vse kar more armada napraviti, je to, da se bori dalje, vse dokler ne pride do tega razsula. Mi doma pa ne moremo storiti drugega kot nadaljevati delo v tovarnah, vse dokler zahtevajo od nas dodatnega vojnega materiala.

VOJNA SE NI KONČANA! OSTATITE NA SVOJEM POSLU!

"Amer. Slovenec" je vez, ki drži ameriške Slovence od obale do obale.

NOVI KRASNI KRIŽI

Vsem onim, ki so zadnje čase naročali križe, ki se rabijo za previdenje bolnikov, sporočamo, da onih križev, ki smo jih do pred kratkim prodajali po \$2.50 nimamo več. Posrečilo pa se je nam dobiti, toda le omejeno število novih druge vrste sličnih križev, ki so narejeni mnogo lepši in ne vliči, kakor dosedanj, pač pa narejeni iz lepega orehovega lesa, z lepim pozlačenim bronastim križem, ki so dosti lepši in mnogo bolj in natančneje izdelani, kakor prejšnji. Ti križi istotako vsebujejo vso pripravo, ki se rabi ob času previdenja bolnikov in so narejeni da se križ odpre, kakor predalček in znotraj so spravljene svečke, stekleničica za blagoslovljeno vodo in prtič. Ti križi so lepi, ko se jih zapre za obesiti na steno in ga kadar ga ne rabite imate na steni kot križ, ki je pravi kras za vsako katoliško hišo.



Teh križev ni mnogo v založbi. Kdor ga želi naj ga nemudoma naroči, ker prav gotovo bodo v kratkem pošlji.

STANEJO S POŠTINO SAMO

\$3.50

Naročila je poslati na:

KNJIGARNA AM. SLOVENEČ

1849 W. Cermak Road, Chicago 8, Illinois

MARIN KLARICH & SON

GENERAL CONTRACTORS and BUILDERS

Gradbeni podjetniki in gradbeniki

Mi prevzemamo vse vrste dela, gradimo nove stavbe kakoršnega koli obsega. Sprejemamo velika dela kot grajenje večjih poslopij, kol tovarn, ali kakršnekoli. Obenem sprejemamo tudi manjša dela, kot popravila, nje hiš in drugih poslopij. Za nas je vsako delo in naročilo dobrodošlo.

Nasvete, proračune in načrte dajemo na željo brezplačno.

Čemu plačujete visoke najemnine. Dajte si postaviti lasten dom, lastno hišo, kar napravimo vam mi za smerno nizko ceno.

Pokličite nas na telefon Calumet 6570 or 6509

MARIN KLARICH & SON

V svojem lastnem uradu 3050-3052 So. Wallace St., Chicago, Illinois

Preizkušena ljubezen

Roman. — Iz francoščine prevedla K. N.

Gospa se je nasmehnila in si otrla solze. Zdaj je spet spoznala svojega moža, do-
bričino, ki mu je bila vse življenje prva
zapoved: misliti na srečo Orane!

XXX.

Med tem ko sta se gospod in gospa Le
Cadreronova pogovarjala o bodočnosti
Orane in njenega moža, sta se mlada za-
konca peljala v vlak proti Parizu.

Na smolo je bil njun oddelek prenapol-
njen, tako da se nista mogla pogovarjati o
osebnih zadevah. Mladi Španec se je obr-
nil k svoji ženi in opravičujoče dejal:

"Nisem upal, da vas bom dobil tako
kmalu. Oprostite, da nisem rezerviral po-
sebnega oddelka za naju; bal sem se pač,
da se bom vračal sam..."

Orana — srce ji je bilo še polno žalost-
nega slovesa — je zmajala z glavo. Bilo ji
je tako vseeno, ali ima ta trenutek malo
več ali malo manj udobja. Zdaj je bilo za-
njo važno samo to, da se je z vsakim obra-
tom koles vse bolj oddaljevala od svoje
rodne hiše, odhajajoč s svojim možem v
neznano, negotovo bodočnost.

V kakšno stanovanje, v kakšno okolje
jo pelje njen mož? Nešteto vprašanj jo je
mučilo, nešteto vprašanj, ki jim ni vedela
odgovora.

Moreno jo je vprašujoče opazoval. Zba-
la se je, da je uganil njene misli. Plaho se
mu je nasmehnila.

"Nikar se ne vznemirjajte," je rekla čez
čas, "prav dobro mi je. Tudi vam ni nič
boljše ko meni, kaj ne? Potlej moram biti
tudi jaz zadovoljna."

"Hvaležen sem vam za te ljubeznive be-
sede," je tiho odgovoril. "V tem trenutku
so mi dragocenejšje, kakor utegnute mi-
sliti."

Na tihem se je v začetku nekoliko bal,
da se bo mlada žena naposled le premisli-
la. Kaj naj bi ji rekel, kaj naj bi storil,
če bi se na lepem na tej ali oni postaji
spomnila, da bi se rada vrnila domov? Ali
naj ji to odsvetuje, ali naj ji dokazuje, da
ima do nje pravico? Ali ni bil prav pred
nekaj urami dejal, da zanj tudi ta neraz-
družljiva zveza ne bi imela pomena, če se
Orana sama ne bi odločila zanj? Sama
vprašanja, ki jim ni vedel odgovora.

Zelal si je, da bi bil sam z njo v tem od-
delku, da bi lahko z nekaj tolažili, to-
plimi besedami zabil tisto neznano,
grozeče, ki se je vsililo mednju po tem ne-
nadnem, žalostnem slovesu od doma.

Vroč si je želel, da bi bila že vendar sa-
ma, toda spričo novih popotnikov, ki so na
sleherni postaji vstopali v vlak, se je mo-
rala njegova želja umakniti kruti resnič-
nosti. Vzel je torej iz žepa nekaj časopi-
sov in jih ji ponudil.

Orani je bilo vse preveč hudo pri srcu,
da bi mogla pazljivo brati. Raztreseno je
listala po neki reviji, samo da ne bi užalila
svojega moža, hkrati so ji pa misli uhaja-
le v preteklost. V reviji je videla nekaj za-
nimivih slik o Parizu, o vlemestu, kjer bo
odslej živila. Morda bi se kakšna druga
žena veselila na samostojno življenje v ve-
dri, elegantni francoski prestolnici, ona,
Orana je bila še vse preveč mlada in pla-
ha, da bi mogla misliti na to življenje z ve-
seljem in brez skrbi.

Doslej je pač živila v Jacheresu, sama
med svojimi. Ni bilo prešerne zabave v
tem idiličnem gnezdecu, to je res, prav ta-
ko pa tudi ni bilo vznemirljivih dogodkov,
nikakršnega razburjanja. Življenje je te-
lo mirno in sončno, kakor Loira med ze-
lenimi bregovi njihovega posestva...

Zdaj se je pa na lepem znašla pred gro-
zečim vprašanjem:

Kaj bo jutri?
Ali se bo mogla navaditi na samotno
življenje daleč od rodne hiše, daleč od ljub-
ljenih staršev? Kaj je dejala? Na samot-
no življenje? Ali ne bo živila ob strani
svojega moža?

Pogledala ga je od strani. Zdel se je ves
zatopljen v časopise, kakor da zanj ne bi
bilo druge stvari na svetu. Bil je tih in
mračen. Na lepem je začutila pekočo ra-
dovednost, kakšen je prav za prav ta njen
mož...

Ali jo bo razumel, on Španec, njo Fran-
cozino? Ali ji ne bo nikoli očital očetovih
besed, njegovega sovražnega sprejema?
Bilo je res škoda, da se je oče tako razbu-
ril in tako razžalil njega, ki bo morala od-
slej deliti z njim svoje življenje, če bo ho-
tela ali ne...

In potlej je bil med njima še spomin na
tisto prvo noč v Barceloni. Ali je ona kri-
va, če se do tega dne ni pozabila te bridke
preizkušnje?

Ali bo njen mož lepega dne vendar razu-
mel, da je sicer po božjih in človeških po-
stavah tisto noč ravnal pravilno, da je pa
to ravnanje ubilo njeno deklško dušo in
ranilo njeno čast?

Morda se bosta pa vseeno bolje razume-
la, kakor zdaj sluti? Ona ima dober nam-
en. Ali je pa dober namen dovolj spričo
strahu, ki se je je loteval ob misli, da je z
vsakim obratom koles bliže njenemu skup-
nemu domu, in intimnemu življenju s svo-
jim možem?

Tudi Morenu ni bilo posebno lahko pri
srcu.

Sedel je zraven svoje mlade ženice, na
videz zatopljen v časopise in ne meneč se
za ves svet. Toda dober opazovalec bi bil
uganil, da se za to pretirano vneto za ča-
sopise najbrže skriva nekaj drugega. Mor-
da zadrega? Morda strah?

In med tem ko je Orana s strahom mi-
slila na življenje, ki jo čaka, so se tudi nje-
mu podile misli po glavi brez pravega ci-
lja in smisla.

Kako naj se vede do te osebe, ki tako
tiho in mirno ždi zraven njega? Res, nje-
gova zakonita žena je, toda njegova je po-
stala v tako čudnih okoliščinah, da v nepo-
pravljivost tega dejstva kar ni mogel prav
verjeti.

Tam, v Barceloni ni bil prav nič v zadre-
gi. Menil je, da bo morebiti živel samo še
eno noč in en dan; dalje takrat ni mislil.
Živel je samo za tisti dan, samo za tisto
noč. Tedaj od življenja ni terjal več, ka-
kor da te kratke, zgoščene ure skupnega
sožitja s to lepo žensko doživi kar najbolj
globoko kar najbolj sladko. Na drugo ni
bil pomislil.

Njegove misli so bile tedaj daleč od bo-
dočnosti. In zdaj je na lepem ta bodočnost
stopila predenj v vsej svoji resničnosti, in
terjala, da se ji postavi v bran kot človek,
ki zna brez strahu pogledati življenju v
obraz.

Spet so mu misli poromale za nekaj ur
nazaj. V duhu je gledal prizore, ki jih je
bil pravkar doživel, kakor v filmu. Spom-
nil s je, kako dobro mu je delo spoznanje,
da ga Orana ni pozabila ne zatajila.

In vendar se ga je v tem trenutku lote-
val neznan strah. Tesno mu je bilo pri sr-
cu ob misli: Kaj bo dejala njegova mlada,
razvajena žena o njegovem skromnem
samskem stanovanju? Dve sobi s kopalni-
co, kuhinjo, kjer mu sluga včasih skuha
obed, to je vse njegovo kraljestvo.

In Orana? Ali ni njen oče dejal, da je
vajena udobja? Kdor je videl salon v gra-
diču Jacheresu, je tem besedam prav rad
verjel.

Pogledal jo je od strani. Imela je skro-
men, črn kostim; na bujnih plavih kodrih
je pa čepelo eno tistih srčkanih pokrival,
ki jih ne moremo prištevati h klobukom,
ker so preintimna, in ne k čepicam, ker so
ukrojena iz razkošnega blaga.

(Dalje prih.)

"Amerikanski Slovenec" je vez, ki po-
vezuje vse Slovence po Ameriki med
seboj.

ZAKAJ SE NEMCI UMIČEJO

London, Anglija. — Zave-
zniški časnikarski poro-
čevalci v Franciji menijo, da bo
vojna z Nemci končana krog 1.
oktobra. Dve stvari sta podpisali
smrtno obsodbo za nemško
vojsko. Nemcem resno primanj-
kuje gasolina, ker ne morejo
več dobiti zalog iz Rusije in Ru-
munije, njihove sintetične to-
varne so jim pa porušili zavez-
niški letalci, na drugi strani so
pa zavezniški generali preveč
pretkani zanje.

HITLER OBUPAN

Madrid. — V nedeljo bi bil
imel Hitler nastopiti s svojim
govorom, toda ko je prišlo po-
ročilo, da sta padla Metz in
Nancy in da bodo Zavezniški
vsak čas začeli korakati v Brus-
sels, mu je srce padlo v hlače in
nameravanega govora ni bilo.
Iz zanesljivih virov prihaja po-
ročilo, da se Hitler ni poslužil
obljubljenega nadaljnega
skrivnega orožja, ker ni bilo za-
dosti časa, da bi ga bili mogli
izdelati v zadostni množini, na
drugi strani pa zato, ker se bo-
ji, da bi ga Zavezniški potem u-
darili s še hujšim orožjem. Po-
seben se boji Rusov. Nemški
znanstveniki so mnenja, da imajo
Rusi pripravljeno neko
strašno orožje.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani)

ko, ki jih je varovala mraza na
njih poti skozi gore.
"Letalski čevlji niso v gorah
dosti prida," je rekel Sgt.
Schreiber. "Nositi smo morali
opanke, kakršne nosijo doma-
čini. Vsak izmed nas jih je str-
gal več parov, ampak partizani
so nas na vsaki postaji preskr-
beli z novimi."

Kadar skupina do večera še
ni prišla do prihodnje partizan-
ske postaje, so jih domačini iz
vodniki vred vzeli v svoje do-
move. "Navadno so nam ponu-
dili vse svoje postelje," pravi
saržent, "ampak navadno smo
se zadovoljili s tem, da smo spa-
li na tleh, tesno skupaj, da nas
ni zeblo."

Sgt. Schreiber ima sliko treh
mladih partizanskih voditeljev,
ki so mu pomagali na begu, in
jo smatra za eno svojih najdra-
gocenjših spominov.

Poročevalec.

OBISK SLOVENSKEH

UJETNIKOV

Cleveland, O.

V nedeljo 27. avgusta so bili
slovenski fantje-ujetniki iz Pri-
morja, devet po številu, gostje
slovenske naselbine v Collin-
woodu.

Takoj po maši v cerkvi sv.
Marije na Holmes Avenue, so
fante pripeljali v Slov. del.
dom na Waterloo Rd., kjer jih
je pozdravil v imenu SANSa in
odbora za Slovenske vojne u-
jetnike, Mr. Jos. Durn.

Po kosilu, katerega so oskr-
bele članice Ženskega oddelka
SDD se je dovolil vstop ljudem,
ki so nestrno čakali zunaj, in
prostori so bili takoj natrpani.
Sledilo je veselo snidenje mno-
gih bližnjih in daljnih sorodni-
kov in prijateljev teh fantov, ki
so želeli dobiti kaj novic iz
svojih rojstnih krajev. Za ples
so naša dekleta kar tekmovala
katera se bo zavrtela s fanti, iz
katerih kar žari zdravje in mla-
dost.

Nastopil je Mladinski zbor
SDD, pevski zbor Slovan in
Miss Unetič, v svojem dobrem
razpoloženju pa je tudi navzo-
če občinstvo zapelo skupno s
fanti več pesmi.

Ob 5. uri popoldne so se od-
peljali nazaj in prostor pred
domom je bil zopet natrpan
ljudi in tisoče rok jim je maha-
lo v pozdrav in zopetno veselo
snidenje.

Da je imela naša naselbina
priliko imeti v svoji sredi te slo-
venske fante-ujetnike, je zaslu-
ga Mr. Antona Ipavca in nje-
govega sina, ki sta se potrudila
in največ storila, da se jim je
omogočil obisk, za kar jima gre
zahvala in priznanje. E.

— Chicago. — S privolje-
njem nadškofa Samuela A.
Stritch so se zadnji petek po
poljskih cerkvah v Chicagi o-
pravile posebne molitve v spom-
in, ko je bila na ta dan pred
petimi leti napadena Poljska.

DR. J. E. URSICH

ZDRAVNIK

in

KIRURG

Urad:

1901 West Cermak Road

CHICAGO

Telefon Canal 4918

Residenčni tel.: La Grange 3966

1-3 in 7-8 P.M. razen ob sredah

SLOVENSKA RADIO URA V MILWAUKEE!

Edina na osrednjem zapadu, z izključno slovenskim programom v
obeh jezikih, se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure popoldne preko
WRJN RACINE RADIO POSTAJE (1400 Kc.)

Oddaja je slovenski list "Jugoslovanski Obzor v Milwaukee". —
Za uvrstitve godovnih in drugih čestit, ali društvenih in trgovskih
objav pišite najpozneje do petka jutraj na: YUGOSLAV (SLOV-
ENIAN) RADIO HOUR, 630 West National Avenue, Milwaukee, 4.
Wis. Telefon Mitchell 4373, ali Mitchell 5551.

IZSEL JE

VELIKI ANGLEŠKO - SLOVENSKI Besednjak

ki ga je spisal in uredil

DR. F. J. KERN

To je najpopolnejši angleško-slovenski besednjak z angle-
ško izgovarjavo. Po tem besednjaku so popraševali. Zda-
je besednjak na razpolago.

STANE S POŠTNINO \$5.00

kar je poslali z naročilom. Tisti, ki ga želijo dobiti, naj takoj
pišejo ponj na naslov:

KNJIGARNÁ AM. SLOVENEK

1849 W. Cermak Road,

Chicago 8, Illinois

Joseph Conrad:

NA MORJU

Na parniku so seveda kma-
lu uganili, da se je vrv pretr-
gala. Parnik je glasno zapis-
kal, videli smo, kako so se nje-
gove bočne svetilke v širokem
polkrogu zasukale, priplul je,
se tesno prislonil k nam in se
ustavil. Mi smo se tesno stiska-
li na kasaru in ga opazovali.
Vsakdo je rešil kak zavojček
ali kako vrečo. Zdačji je šnil v
zrak stožkast plamen z vijuga-
stim vrhom in vrgel na temno
morje kolobar svetlobe, v kate-
ram smo videli dva broda, ki sta
se nalahno pozibavala drug ob
drugem, Kapitan Beard, ki je
sedel več ur tiho in nemo na
rešetki pred krmilom, je zdaj
počasi vstal in stopal pred na-
mi proti vrvi krmenega jar-
bola. Kapitan Nash pa je
vzkliknil: "Pridite gor! Po-
glejte dobro. Poštne pošiljke
imam na ladji. V Singapore
odvedem vas in vaše čolne."

"Hvala lepa! Ne!" je odvr-
nil naš kapitan. "Vditi mora-
mo konec svoje ladje."

"Ne smem se več muditi tu-
kaj," je zaklical prvi. "Pošta
— saj veste."

"Ej, ej! Vsi smo nepoško-
dovani."

"Prav dobro! Priglasil vas
bom v Singaporeu."

"Zbogom!"

Pomahal je z roko. Naši
mornarji so mirno spustili svo-
je cule na tla. Parnik se je za-
čel pomikati dalje, oddalji se
je iz razsvetljenega kolobarja
in nam mahoma izginil izpred
oči, oslepljenih od ognja, ki je
besno vzplamteval. In tedaj
sem se zavedal, da bom prvi-
krat videl Vzhod kot poveljnik
majhnega čolna. To se mi je
zdelo nekaj imenitnega; in tu-
di ta naša zvestoba do stare
ladje je bila imenitna. Gledati
bomo morali njene zadnje tre-
notke. Oh, ta slepeči čar mla-
dosti! Oh, ta žar mladosti, ki
slepi bolj od plamena goreče
ladje, žarki meče svoj čarob-
ni svet po vsej širni zemlji, se
suklja drzno do neba, pa ga
mahoma uduši čas, ki je kru-
tejši, neizprosnejši, ljutejši od
mornarja — žar, ki je kakor s pla-
menom goreča ladja obdan
krog in krog od neprodirne
noči.

Stari nas je vljudno, toda
nepopustljivo opominjal, da je
naša službena dolžnost, rešiti
za zavarovalna društva kar
največ ladijske pripadnine.
Potemtakem smo se lotili re-
ševanja, ladja pa je medtem
gorela dalje in nas preskrbova-
la z zadostno razsvetljavo. Iz-
vlekli smo z nje čele kupe raz-
ne ropotije. Česa vsega nismo
rešili? Neki star termometer,
ki je bil pritrtjen Bog si ga ve-
di čemu z nešteti žebli, je
malone zahteval moje življe-
nje; iznenada me je namreč
zajel val dima in komaj sem
se mu še utegnil umakniti. Na
ladji so bile vsakovrstne zalo-
ge, bale platna, zvrtki vrvi; ka-
sar je bil podoben nekakšne-
mu morskemu bazaru in čolni
so bili natrpani vse do razme.
Lahko si mislite, da je stari ka-
pitan kot vrhovni poveljnik
hotel kar največ vzeti s seboj.
Bil je sicer zelo miren, toda o-
čividno brez duševnega ravno-
vesja. Verjamete ali ne? Ho-
tel je vzeti s seboj v barkačo
celo dolg kos stare sidrne ve-
rige in neko sidro. "Ej, ej, sir,"
smo ugovarjali obzirno, pa je
na lepo besedo le spustil te
stvari v morje. Težka omara z
zdravili je šla isto pot, pa dve
vreči zelene kave, več škatlic
šminke — pomislite, šminke!,
in cela zaloga raznih potreb-
ščin. Nato mi je bilo ukazano,
naj z dvema mornarjema na-
tovorim čolne in jih pripravim

za čas, ki bo primeren za od-
hod z ladje.

Spravili smo vse na svoje
mesto in postavili jarbol na
barkači, ki je sklenil naš kapi-
tan prevzeti skrb zanj. Ni mi
bilo žal, da sem za trenutek
sedel. Obraz mi je bil čuti
hrapav, vsi udje so me boleli
kakor zlomljeni, čutil sem vsa
svoja rebra, in prisegel bi bil,
da sem si zvil hrbtenico. Čolni
so ležali krepko privezani za-
val in plahutal, kakor da bi
okoli sem mogel videti od o-
gnja razsvetljeni kolobar mor-
ske površine. Velikanski pla-
men se je ravno in zarko vil
proti nebu. Besno je vzplamte-
val in plahutal, kakor da bi
šumele peroti, pa hrumel ka-
kor grom. Vmes se je slišalo
treskanje, votlo bobnenje in z
vrška zublja so prhale iskre,
pričajoč, da je človek rojen za
nesrečo: za ladje, ki puščajo
vodo, za ladje, ki gore.

Motilo me je samo to, da
čolni, ker je ladja ležala z bo-
kom proti struji in takemu ve-
tru, kakršen je bil, — bila je
zgolj lahna sapica — niso o-
stali za njo, kjer bi bili na var-
nem, temveč so, kakor je pri
čolnih navada, kakor svinje
rili naprej, se zaganjali pod
ladjo in pluli ob njenem boku.
Nevarno so se valjali in se
približevali plamenu, medtem
ko se je ladja zaganjala nanje
in je seveda pretila neprestana
nevarnost, da se bodo jarboli
slednji trenutek prevesili. S
svojima dvema čolnarskima po-
močnikoma sem jih z vesli in
kvačljami po svojih najboljših
močeh podpiral, ali pričelo mi
je prešedati, da bi moral biti
neprestano pri tem delu, zlasti
še, ker ni bilo nobenega vzro-
ka, zakaj se ne bi takoj izselili.
Mi trije nismo mogli videti to-
varšev na ladji in si tudi nismo
mogli misliti, kaj je vzrok nji-
hovemu obotavljanju. Moja
dva pomagača v čolnu sta poti-
ho klela, pa zategadelj nisem
imel posla samo s svojim de-
lom, temveč sem moral veno-
mer paziti tudi na svoja dva
tovariša, ki sta neprestano ka-
zala voljo, da bi rada legla in
prepusila vse skupaj usodi.

(Dalje prihodnjič)

PRODAM

4 flate zidana hiša. Furnace
heat. Garaža za dve kare. Cena
samo \$7,700.00. Nahaja se bli-
zu Western Ave na 21st Place.
Vprašajte za podrobnosti

4-stanovanjsko zidano hišo.
Nahaja se na 2547 So. Harding
Ave., za ceno \$10,600;

3-stanovanjsko zidano hišo.
Nahaja se na Millard Ave. in
26. cesta, za ceno \$10,000;

3-sobni "cottage", ter zraven
velika lota. Nahaja se na Gun-
derson Ave. v Berwynu, za ce-
no \$8,950;

Imam še več drugih hiš v
Lawndale okolici, ter več hiš in
bungalov v Cicero in Berwyn.
Ako želite hišo v Berwynu, po-
kličite L. Gradiser, telefon Ber-
wyn 4979-R.

ANTON JORDAN

2417 So. Lawndale Ave., Chica-
go, Ill. Telefon Rockwell 7196

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje
očala. — 23 let izkušnje
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9
zjutraj do 8:30 zvečer.

OGLAŠAJTE V "AMER.
SLOVENCU"!